

Stof — og deriblandt meget nyt Stof — paa en forholdsvis snæver Plads, uden at Linjerne brydes. Som en mønstergyldig Behandling i saa Henseende kan nævnes Kapitlet om Hohenzoller-Kandidaturen og Udbrudet af Krigen i 1870, der samtidig er saa uhildet som næppe nogen tidligere Behandling i tysk eller fransk Litteratur; med Rette træder Emser-Depechen noget tilbage fra den altfor dominerende Rolle, der som oftest — fra begge Sider — har været den tildelt som Aarsag til Krigens Udbrud.

Peder Hansen.

Keith Feiling: *A History of the Tory Party 1640—1714* er en stor Bog paa ca. 500 Sider og en overordentlig grundig Studie, der bringer en Mængde tildels meget detaillerede Oplysninger vedrørende engelsk Politik i det Tidsrum, den omhandler.

Hvad der berettes om Tiden før 1660, er at betragte som Indledning til det følgende. Det smukkeste Kapitel ikke blot i denne Indledning, men i hele Bogen, er Kapitlet om »Kavalererne«, der har Forfatterens Hjerte. Han maler i livlige Farver og med Anvendelse af mange poetiske Citater deres Renæssancekultur, deres undertiden sværmeriske Kongetroskab, deres højkirkelige Kristendom. Den samme Sympati har Forfatteren ikke vist overfor det Parti, hvis bugtede Vej han omhyggelig følger gennem de Hof- og Parlamentsintriger, der blomstrede i Tiden baade før og efter Revolutionen i 1688. Der vil i denne Fremstilling være meget nyt at finde, ikke mindst angaaende de enkelte førende Personligheder som Clarendon, Danby og ganske særlig Bolingbrokes Samtidige og Rival Harley (Jarlen af Oxford). Clarendon skal ses som den egentlige Grundlægger af hele den ældre Torypolitik, hvis Tid var forbi med hans Datterdatters Dronning Annas Død i 1714; Harley fremstilles som den, der først i Praksis søgte, omend famlende, at gaa frem efter den tillempede Tory-Tanke, som Bolingbroke senere udviklede teoretisk, og som kunde blive det brugbare Grundlag for det nye Tory-Parti, der udviklede sig fra Midten af det 18 Aarhundrede.

Hvad er »Tory-Tanken« i sin Kerne? Det er Tanken om naturlig Autoritet, om Statsmagts Hellighed og om den organiske Enhed af Konge og Folk. Det er — saaledes lyder den sidste Bemærkning i Mr. Feilings Bog — intet mindre end det halve af Menneskets Natur.

Det kan ikke nægtes, at der er noget vist abstrakt — man tør maaske sige noget for udpræget engelsk-akademisk — over denne Bog i baade Form og Tankegang. Modsætningen mellem Toryer og Whigger betragtes helt som en politisk og

religiøs Idémodsætning. Tidsalderen staar for Forfatteren som »de politiske Teoriers Aarhundrede«, og han fremhæver, at begge Partier er udsprunget fra det samme aristokratiske Samfundslag. Fremhævet burde dog vel ogsaa have været den Betydning, London havde ved den engelske Revolution. Der turde ligge noget baade karakteristisk og symbolsk i, at Cromwell var gift med en Købmandsdatter fra London. Det er sikkert med Rette blevet hævdet, at det mest var de »squires«, der havde Tilknnytning til Borgerskabet og dets Pengeinteresser, som blev Whigger, medens det var de mere gammeldags og »feudale« Medlemmer af denne Stand, som blev Toryer. Sociale Interesser gjorde sig utvivlsomt gældende ved Dannelsen af de to gamle Partier i England, men samtidig selvfølgelig ogsaa i høj Grad Tanker, Tro og Følelser — som ved alle Partidannelser, den parlamentariske Historie kender.

Hans Jensen.

I den uendelige Række af Forfattere, der har skrevet om det fristende Emne: Paris' Historie, er der i Virkeligheden ingen, der har givet netop det, man maatte vente: Byens egen Historie. Enten er det topografiske Beskrivelser eller Frankrigs politiske Historie om igen eller en Blanding af begge Kategorier, der er blevet budt Læserne under denne Titel. Til at give en virkelig Redegørelse for Byens egen Vækst har først vore Dages Historikere haft Materiale og kun én af dem haft Mod. Denne ene er Direktøren for Bibliothèque de la Ville de Paris, — en Institution, der oprindeligt hørte sammen med det berømte Carnavalet-Museum, men nu er selvstændig, — Marcel Poëte, allerede kendt af Frankrigs og det øvrige Europas store Flok af Pariserhistoriens interesserede gennem sine fortræffelige og fornøjelige Bøger om enkelte Afsnit af Byens Historie: *L'enfance de Paris* (1912), — *La promenade à Paris au XVII. siècle* (1913), — *Paris devant la menace étrangère en 1636* (1916), — *Au jardin des Tuileries* (1924). Han har i 1924 udsendt første Bind af *Une vie de cité. Paris de sa naissance à nos jours*, og dermed har vi da for første Gang faaet en indgaaende Redegørelse for, hvorledes Paris opstod, hvorfor just paa det Sted, og hvorledes og hvorfor den er blevet til det, den er, kort sagt for Kontinuiteten i Byens Liv. Poëte sætter sig som Opgave at vise, hvorledes en By stadig er et og samme Væsen i stadig Udvikling, og at den er et »socialt Udtryk«, der ikke kan skilles fra de andre Former for et Tidsrums sociale Liv. Det enkelte Faktum behandles da efter Forfatterens særlige Formaal. Det gælder for ham overalt at uddrage, hvad han kalder »le fait urbain«. Bygges der et Kapel